

prikazi–recenzije

Book Reviews–Recensions

Valentin Miklobušec, *Isusovci i hrvatski narod. Hrvatska provincija Družbe Isusove 1918. — 1945., svezak broj V., FTI, Zagreb, 2016, 386 str.*

Istraživanje povijesti vlastitog reda ima u isusovaca dugu tradiciju. Mnogi su europski narodi ponovnom uspostavom isusovačkog reda od početka 19. stoljeća (točnije od 1814. godine) iz pera vrsnih povjesničara isusovaca mogli čitati povijest isusovačkog reda u pojedinim krajevima. I u nas je zaživio sličan projekt pod nazivom *Isusovci i hrvatski narod*. Začimatelj i duša tog projekta bio je poznati isusovac, povjesničar, pater Miroslav Vanino (1879. — 1965.). Vanino je prikupio i pripremio mnogo grade iz povijesti isusovačkog reda u hrvatskim krajevima, ali za svojeg života, zbog nepovoljnih povijesnih okolnosti, nije mogao ništa objaviti. Prigodom 300. obljetnice Sveučilišta u Zagrebu, u nešto povoljnijim povijesno-političkim okolnostima, 1969. godine počeo se ostvarivati Vaninov projekt u biblioteci izdanja »Vrela i prinosi za povijest isusovačkoga reda u hrvatskom narodu«. Do sada je u spomenutoj biblioteci objavljeno pet svezaka povijesti isusovaca u Hrvata s ukupno 2561 stranicom teksta.

U prvom svesku, pod uredništvom p. Rudija Kopraka, objavljeni su Vaninovi tekstovi pod naslovom *Isusovci i hrvatski narod. Rad u XVI. stoljeću, zagrebački kolegij* (Zagreb, 1969., 541 stranica). Drugi svezak Vaninova djela uredio je

pater Josip Rožmarić i nosi naslov *Isusovci i hrvatski narod. Kolegiji: dubrovački, riječki, varaždinski i požeški* (Zagreb, 1987., 739 stranica). Treći svezak, koji je uredio Mijo Korade, naslovljen je *Isusovci i hrvatski narod. Pučke misije, prekomorske misije, rezidencija Osijek, književni rad* (Zagreb, 2005., 575 stranica).

Zaslugom i trudom arhivara Hrvatske provincije Družbe Isusove patra Valentina Miklobušca, u njegovom autorstvu i pod njegovim uredništvom u posljednjih nekoliko godina u sklopu projekta *Isusovci i hrvatski narod* pojavila su se još dva sveska *Isusovci i hrvatski narod. Drugi dolazak isusovaca u Hrvatsku* (Zagreb, 2007., 320 stranica) te ove godine i peti svezak *Isusovci i hrvatski narod. Hrvatska provincija Družbe Isusove 1918. — 1945.* (Zagreb, 2016., 386 stranica). Peti je svezak objavljen, kako sam autor navodi, »u susret 100. obljetnici ustanovljenja provincije 1918. godine«.

U 16 zasebnih poglavlja autor odmjerenom i dokumentirano predočava i analizira pastoralno, znanstveno, odgojno-obrazovno i kulturno djelovanje isusovaca po pojedinim središtima njihove institucionalne prisutnosti u gradovima: Zagreb, Dubrovnik, Osijek, Split, Sarajevo, Travnik, Beograd, Skopje, Sofija. Na temelju tradicionalnih zasada isusovačkog odgojno-obrazovnog sustava posebno se zadržava na prikazivanju nastajanja i djelovanja isusovačkih gimnazijskih (Travnik, Dubrovnik i Zagreb) i visokoškolskih učilišta (Sarajevo i Zagreb).

Uvodni dio autor je naslovio *Povijesna panorama* (str. 3–13). Tu se kratko osvrće na nastanak Hrvatske provincije. Prvo poglavlje *Isusovci u Dubrovniku 1911. — 1945.* (str. 13–23) opisuje rad isusovaca u Dubrovniku s posebnim osvrtom na mučenika komunističkog režima patra Petra Pericu. *Isusovci u Splitu* — naslov je

drugog poglavlja (str. 23–43). Treće poglavlje *Travnik — mali grad s dva dječaka sjemeništa* (str. 43–55), četvrto poglavlje *Sarajevo — bogoslovija i rezidencija* (str. 55–81), peto poglavlje *Sarajevo — neostvaren omladinski dom*, (str. 81–105), šesto poglavlje *Sarajevo — Jarčedol*, (str. 105–115) zapravo predstavljaju svojevrsni pregled povijesti isusovačkog rada u Bosni. Sedmo poglavlje naslovljeno *Zagreb — Palmotičeva ulica* (str. 115–165), osmo *Zagreb — Jordanovac, novicijat i pastoralno djelovanje 1930. — 1945.* (str. 165–189), deveto *Zagreb — Jordanovac, Filozofski institut 1937. — 1945.* (str. 189–203) te deseto poglavlje *Isusovci u Nadbiskupskom dječakom sjemeništu na Šalati* (str. 203–223) opisuju djelovanje isusovaca u Zagrebu. Jedanaesto poglavlje je kratko naslovljeno *Osijek* (str. 223–267), a govori o djelovanju isusovaca u tom gradu. Dvanaesto poglavlje *Beograd* (str. 267–289) opisuje život i djelovanje isusovaca u Srbiji. Trinaesto poglavlje *Isusovci u Skoplju na župi Srca Isusova 1917. — 1934.* (str. 289–321) prikazuje njihov pastoralni rad u Makedoniji. Četrnaesto poglavlje *Misija u Sofiji — u Bugarkoj* (str. 321–335) govori o angažmanu hrvatskih isusovaca u Bugarskoj. Petnaesto poglavlje *Hrvatska provincija D.I. i posjed 'Doloroza'* (str. 335–359), govori o nekim neriješenim vlasničkim pitanjima. Šesnaesto poglavlje *Hrvatska provincija — prijetnja izgonom isusovaca iz Jugoslavije* (str. 359–369), govori o otvorenim pokušajima istjerivanja hrvatskih isusovaca iz zemlje. U obje Jugoslavije i nakon Drugog svjetskog rata isusovci su trpjeli pritiske, prijetnje i nepravde kao i sav hrvatski narod.

Knjiga je napisana jasnim jezikom i jednostavnim stilom. Bilješke i navode izvora autor stavlja na kraj svakog poglavlja. Svi koji će pisati ili pišu našu (hrvatsku) noviju povijest i povijest Cr-

kve u našem narodu morat će posegnuti za ovim djelom.

S velikim zanimanjem očekujemo i šesti svezak projekta *Isusovci i hrvatski narod*, koji bi trebao oslikati povijest isusovaca u Hrvata od 1945. godine do danas.

Ivan Koprek

Ivan Koprek (ur.), *Ima li u ekonomiji mjesta za milosrde?*, Biblioteka Munus, sv. 10, Zagreb, 2016, 259 str.

Centar za poslovnu etiku unutar Filozofskog fakulteta Družbe Isusove u Zagrebu aktivno djeluje od 2004. godine. Već dugi niz godina organizira brojne interdisciplinarnе znanstvene simpozije i konferencije koje se bave interdisciplinarnim istraživanjima o važnim etičkim pitanjima iz etike, ekonomije i ostalih znanstvenih područja. Važne teme dosadašnjih simpozija bile su vrlo aktualne i različite: otpuštanja, recesija, korupcija, siromaštvo, mobbing, vrijednosti i cijene, vrline u poslovnoj etici. Ovogodišnji interdisciplinarni simpozij Centra za poslovnu etiku pod naslovom *Ima li u ekonomiji mjesta za milosrde?* održao se 26. veljače, 2016. godine na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu nadahnut Godinom milosrda, te najavom pape Franje, 13. ožujka, 2015. godine, kada je prigodno u bazilici sv. Petra najavio »Godinu milosrda«. Godina milosrda započela je na svetkovinu Bezgrješnoga začeca, 8. prosinca, 2015. godine, a završit će 20. studenoga ove godine, na svetkovinu Krista Kralja. Inspirirani spomenutom tematikom, na simpoziju su o pojmu milosrda koji se usko veže uz analogne pojmove čovječnost, sućut, altruizam, dobrohotnost (*amor benevolentiae*), solidarnost, ali i pravednost progovarali mnogi profili znanstvenika;